

Kvartalsrapport 2023:4

Fler i omställning under lågkonjunktur

Trygghetsfonden *tsl*

Fler i omställning under lågkonjunktur

Efter en längre tid med skiftande signaler är vi inne i en vikande konjunktur med bland annat två kvartal i rad med minskad BNP. Hög inflation, höga räntor och en försvagad krona har inneburit en utmaning för många hushåll. Vi ser emellertid ut att ha passerat inflationstoppen och allt fler bedömare tror därför på en första räntesänkning från de tyngre centralbankerna inom en relativt snar framtid.

Ur ett omställningsperspektiv vände antalet uppsagda som beviljats omställningsstöd upp hösten 2022 och därefter har trenden under året som har passerat varit stigande i jämförelse med motsvarande period året innan. En indikation på detta är TSL:s omställningskvot som under 15 månader i följd visat att det är fler uppsagda som går till omställningsstöd än som kommer tillbaka till arbetsmarknaden.

Sysselsättningen är förhållandevis hög, även om både antalet sysselsatta och arbetslösheten har utvecklats i en mer negativ riktning de senaste månaderna. Under 2023 fick fler än 9 av 10 personer, som tagit del av omställningsstöd hos Trygghetsfonden TSL, en ny lösning på arbetsmarknaden. Totalt under året låg andelen som hittade en ny lösning på 94 procent, vilket innebär en historiskt hög nivå. Trots att vi befinner oss i en period med ett ökande inflöde kan vi i ljuset av detta därför konstatera att resultaten för omställningsstödet har varit mycket fina med goda utfall för våra deltagare. De starka resultaten gäller över lag oavsett om vi tittar på exempelvis bransch, län eller åldersgrupp. Bland annat kan vi se att 8 av 10 deltagare som är 60 år eller äldre hittar en ny lösning.

Trygghetsfonden TSL:s uppdrag har länge varit att hjälpa uppsagda personer till en ny sysselsättning genom ny anställning, att starta eget företag eller att börja längre studier. Sedan över ett år tillbaka erbjuder Trygghetsfonden TSL även kompetensstöd. Det innefattar bland annat vägledning och ekonomiskt stöd under utbildning även för anställda. Därutöver kan nu även tidsbegränsat anställda erbjudas omställningsstöd. Genom detta ges fler möjligheter för individen att långsiktigt stärka sin ställning på arbetsmarknaden. Vi har sett ett stort och växande intresse för kompetensstödet bland TSL-an slutna under det dryga året som möjligheten har funnits. Detta har visat sig både över olika branscher och genom spridning regionalt. Fler än hälften av ansökningarna har kommit från anställda inom industrin och handeln. Knappt hälften söker en kurs eller utbildning på yrkeshögskola. Ansökningar via TSL skiljer också ut sig då majoriteten av ansökningarna kommer från män. Detta till skillnad

från helheten där det är en majoritet av kvinnor som ansöker om kompetensstöd.

I ett allt dystrare konjunkturläge är Trygghetsfonden TSL glada och stolta över att kunna erbjuda en bred palett av möjligheter som ger fler chansen att stärka sin ställning på arbetsmarknaden och stå rustade för både väntade och oväntade förändringar, samtidigt som vi noggrant fortsätter att bevaka utvecklingen på arbetsmarknaden för att även fortsättningsvis kunna erbjuda omställningsstöd med samma höga kvalitet till våra deltagare.

Caroline Söder
Vd Trygghetsfonden TSL

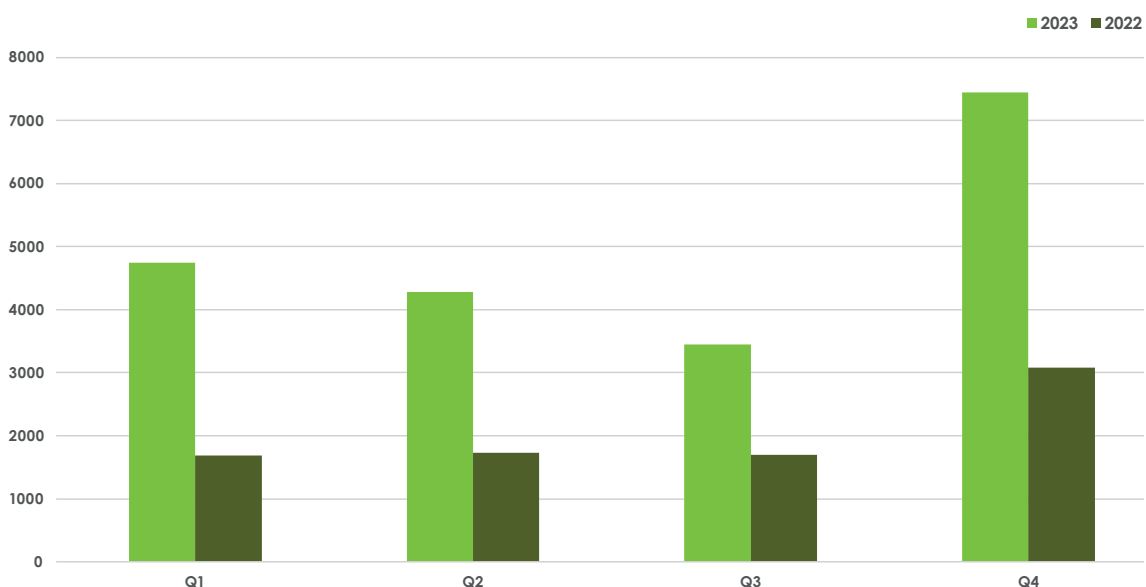
INFLÖDE

Under 2023 beviljades knappt 20 000 personer omställningsstöd från Trygghetsfonden TSL. Det är drygt 140 procent fler än 2022 då 8 190 personer beviljades stöd. Det är därtill årshögsta sedan år 2020 då covidpandemin utbröt och innan det sedan 2014.¹

Fjärde kvartalet 2023 beviljades knappt 7 500 personer stöd från Trygghetsfonden TSL. Det är omkring 140 procent fler i jämförelse med motsvarande kvartal året innan då 3 080 personer beviljades stöd. Inflödet under kvartalet innebar ytterligare en högre nivå än tidigare under 2023 och var också högre än det sista kvartalet 2020 då omkring 6 400 beviljades omställningsstöd.

Sedan ungefär ett år tillbaka ingår även tidsbegränsade och säsongsanställningar i statistiken för omställningsstöd och hittills består drygt tre procent av inflödet av dylika anställningar.

Figur 1. Antal uppsagda som beviljats omställningsstöd från Trygghetsfonden TSL, per kvartal, år 2023 jämfört med 2022.

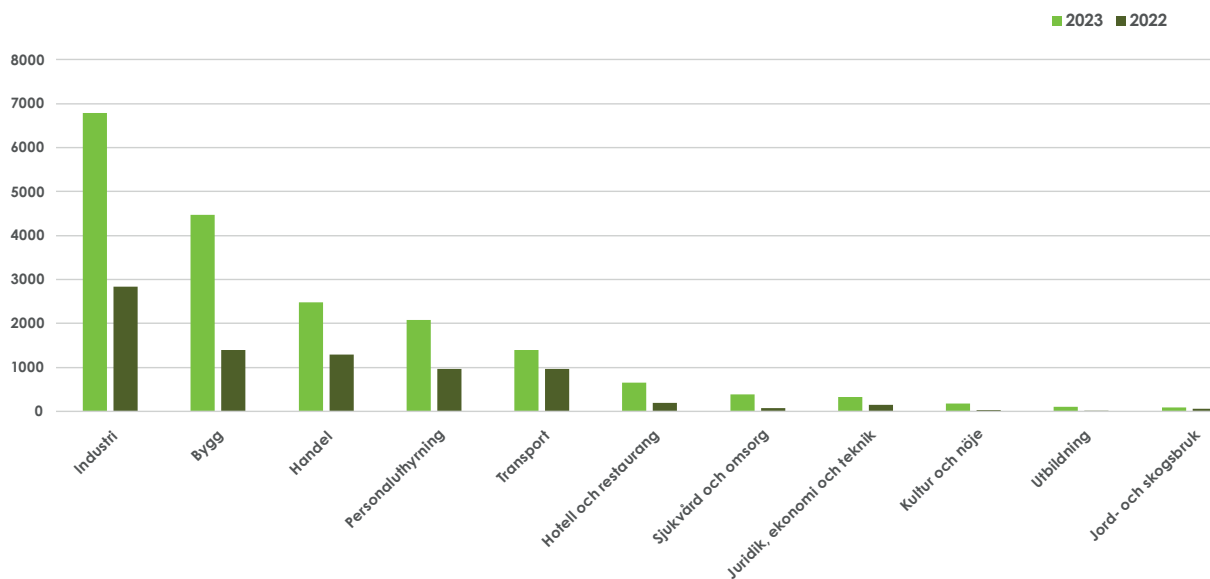
Antal uppsagda efter bransch

Antalet personer som beviljades omställningsstöd var under 2023 flest inom industrin. Därefter följde bygg och handeln. Drygt 7 av 10 personer som beviljades omställningsstöd hos Trygghetsfonden TSL kom från dessa branscher. Inklusive även branscherna personaluthyrning och transport, ingår över 9 av 10 personer som beviljades stöd.

Ökningen bland de största branscherna var störst inom bygg med mer än 200 procent fler som har beviljats stöd. Industrin, handeln samt personaluthyrning uppvisar omkring dubblade inflöden. Sjukvård och omsorgsbranschen är vanligtvis en liten bransch i detta sammanhang, men ett större omställningsprojekt ledde till en väldigt stor ökning i jämförelse med motsvarande period 2022. En stor andel av dessa bestod av tidsbegränsade och säsongsanställningar, vilket innebär att för branschen som helhet bestod 26 procent av inflödet av dylika anställningar. Av de större branscherna hade hotell och restaurang (10 procent) respektive handeln (5 procent) störst andel tidsbegränsade anställningar.

¹ I denna rapport har vi använt oss av framkörd data med brytpunkt 2023-12-20.

Figur 2. Antal uppsagda som beviljats omställningsstöd från Trygghetsfonden TSL, bransch², 2023 och 2022.

Figur 3. Andel uppsagda som beviljats omställningsstöd från TSL, per fack och bransch³, 2023.

FACKFÖRBUND	BRANSCH										
	Industri	Bygg	Handel	Personluthyrning	Transport	Hotell och restaurang	Sjukvård och omsorg	Juridik, ekonomi och teknik	Kultur och nöje	Bransch saknas	Utbildning
Byggnads		79%	3%	11%	3%			39%			
Elektrikerna		5%						7%		3%	
Fastighets				18%						7%	
GS	40%		3%					2%		32%	
Handels			74%		7%			3%		7%	
HRF				3%		98%		9%	86%		
IF Metall	50%		14%	48%	4%			25%		16%	
Kommunal				8%	13%		98%	4%	11%	8%	99%
Livs	8%										
Målarna		7%									
Seko		6%			3%			6%		2%	
Transport				8%	69%					23%	
Total	6780	4470	2482	2078	1399	662	391	331	185	172	110

² SNI 2007. Branschen personaluthyrning innehåller även arbetsgivare verksamma inom säkerhetstjänster, fastighetsskötsel och resejänster.

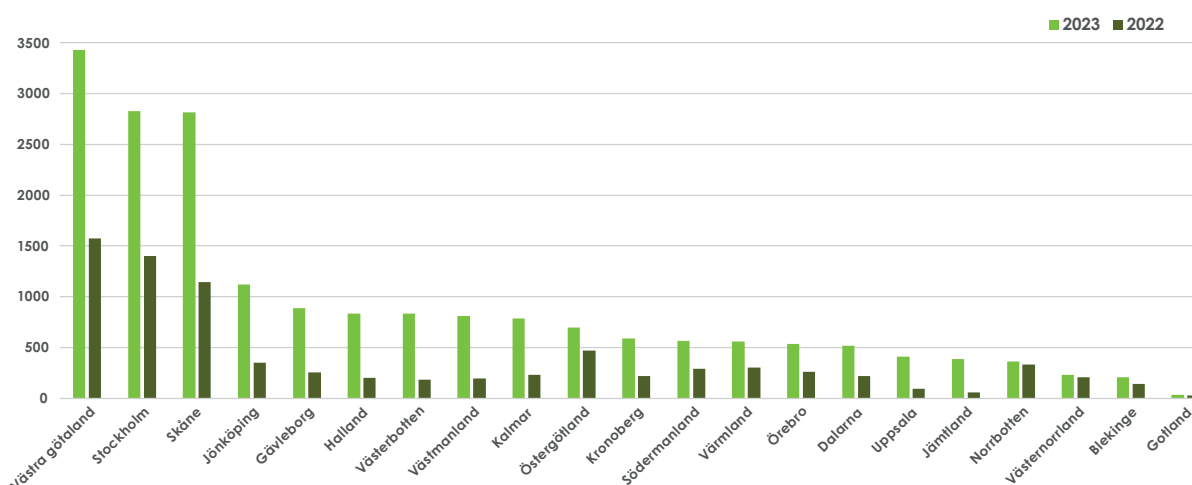
³ Till övervägande del motsvarar bransch (SNI 2007), den primära verksamheten hos den aktuella arbetsgivaren.

Antal uppsagda efter län

Koncentrationen till storstadsläna är hög. Stockholm, Västra Götalands och Skånes län stod tillsammans för 47 procent av alla uppsagda som beviljats omställningsstöd under 2023. Läna med lägst antal uppsagda var Västernorrland, Blekinge och Gotland.

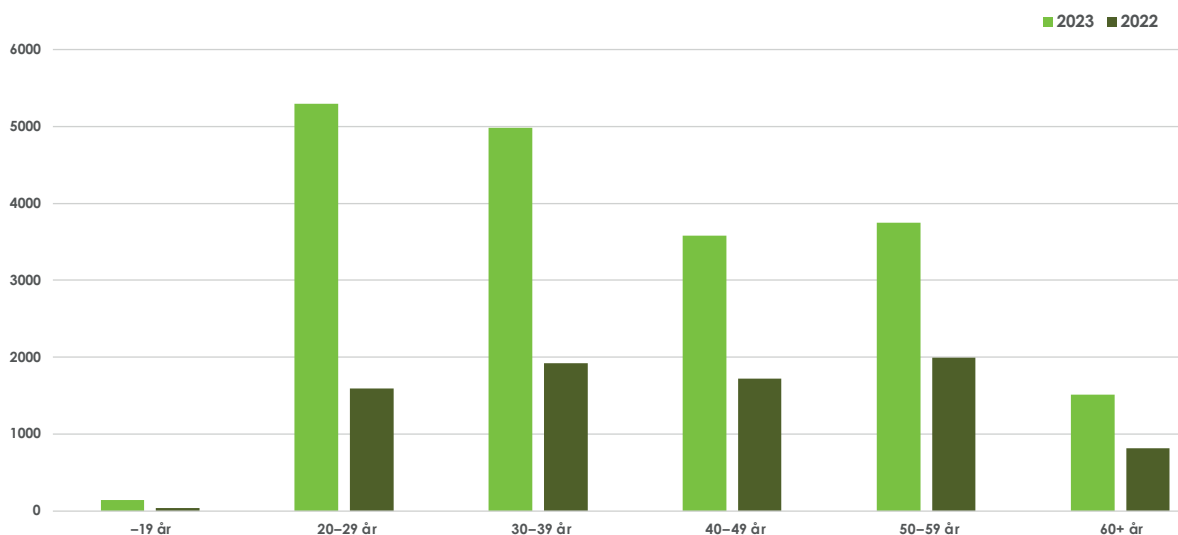
Under året ökade inflödet i alla län i jämförelse med förra året. Större omställningsprojekt i några län, bland annat Västmanland, Jönköping, Kalmar, Jämtland, Gävleborg och Kronoberg har medfört mångdubbla ökning av antalet beviljanden för respektive län. I Västra Götaland, som var länet med störst inflöde, mer än fördubblades antalet personer som fått omställningsstöd, i jämförelse med året innan.

Figur 4. Antal uppsagda som beviljats omställningsstöd från Trygghetsfonden TSL, per län, 2023 och 2022.

Antalet som beviljats omställningsstöd hos Trygghetsfonden TSL var under 2022 relativt jämnt fördelat utifrån åldersgrupp med knapp betoning på åldersgruppen 50–59 år. Under 2023 såg vi ett skifte där de största åldersgrupperna var personer i åldern 20–29 respektive 30–39 år med 26–27 procent av totalen för respektive åldersgrupp. Detta var mer av en återgång till hur det såg ut 2020 och 2021 då de yngre åldersgrupperna stod för de högsta andelarna. Den högre andelen yngre deltagare förklaras av ett stort antal uppsägningar för åldersgruppen inom främst industrin, men även inom handeln och bygg.

Figur 5. Antal uppsagda som beviljats omställningsstöd från Trygghetsfonden TSL, per åldersgrupp, 2023 och 2022.

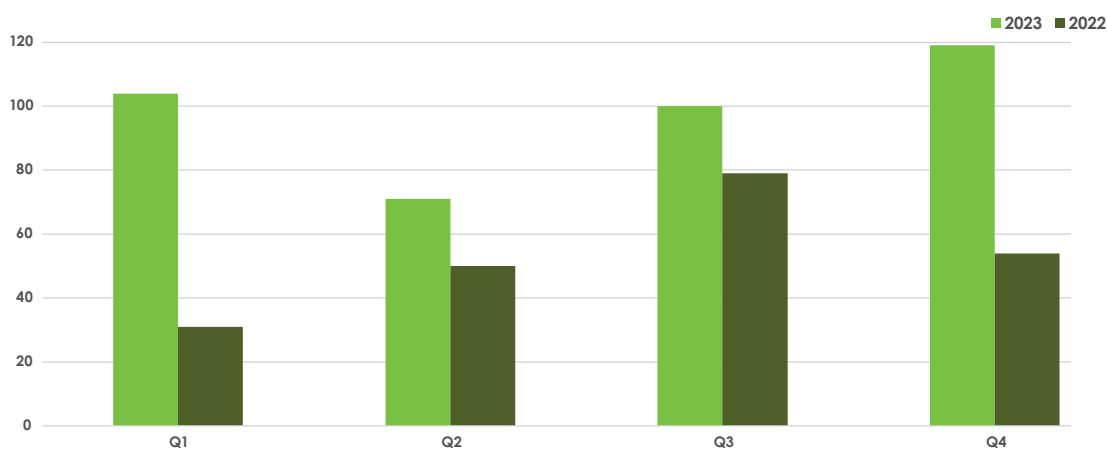

KONKURSER

Totalt under 2023 inkom 394 konkurser, vilket var 84 procent fler än under 2022 då det inkom 214 konkurser. Bortsett från ett lägre antal under andra kvartalet har konkurserna spridits ut relativt jämnt under året. Under fjärde kvartalet 2023 inkom dock något fler konkurser (119 stycken). Historiskt har vi tidigare sett ett antal kvartal med drygt 100 konkurser och även ett kvartal med över 200 under covidpandemin. Det som skiljer sig denna gång är att vi nu har sett flera kvartal med över 100 konkurser under ett och samma kalenderår.

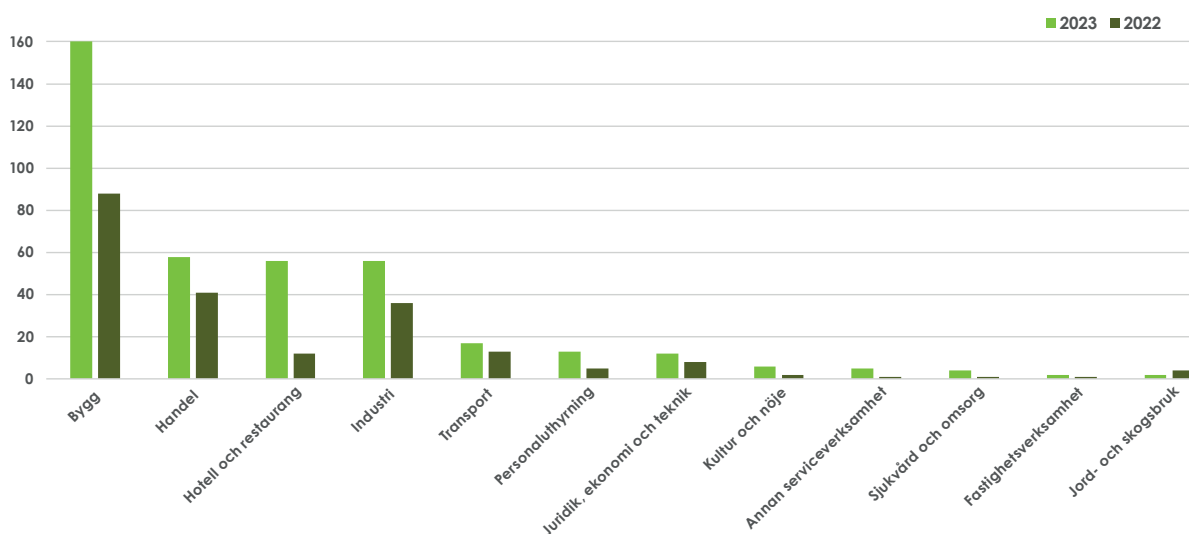
Totalt antal konkurser i Sverige under perioden januari till november 2023 var 7948 företag. Det betyder att TSL-anknutna konkurser berör knappt 5 procent av helheten.

Figur 6. Antalet konkurser som kommit in till Trygghetsfonden TSL per kvartal, åren 2023 och 2022.

4 av 10 konkurser under året skedde inom byggbranschen, bland annat ett stort projekt i Västmanland. Ökningen för branschen var drygt 80 procent i jämförelse med motsvarande period förra året. Störst ökning under året återfinns inom hotell och restaurang som såg nästan fyra gånger fler konkurser. Endast branschen Jord- och skogsbruk har haft färre konkurser under 2023 i jämförelse med året innan.

Figur 7. Antal konkurser som kommit in till Trygghetsfonden TSL per bransch⁴, 2023 och 2022.

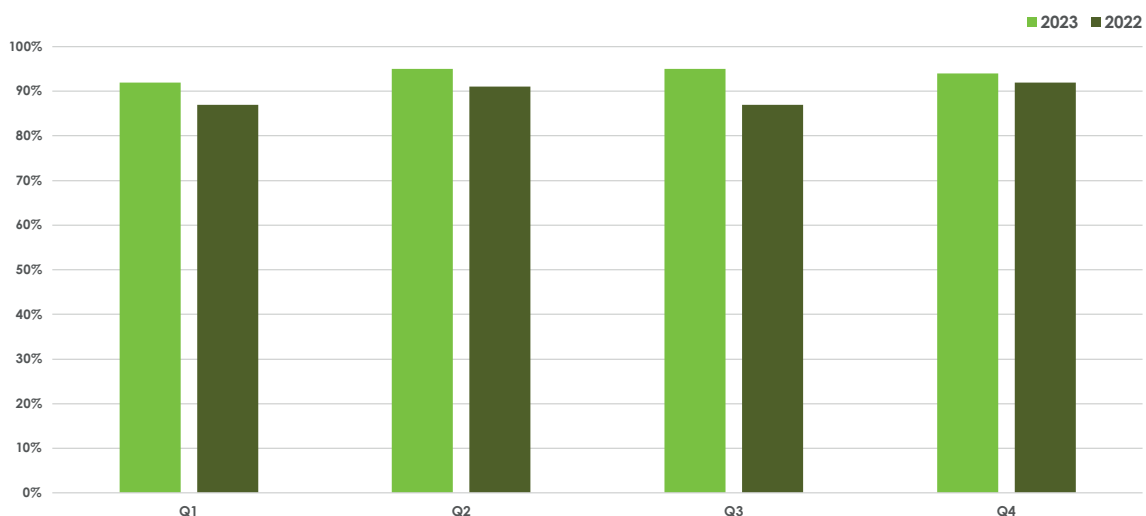

⁴ SNI 2007. Branschen personluthyrning innehåller även arbetsgivare verksamma inom säkerhetstjänster, fastighetsskötsel och resetjänster.

RESULTAT

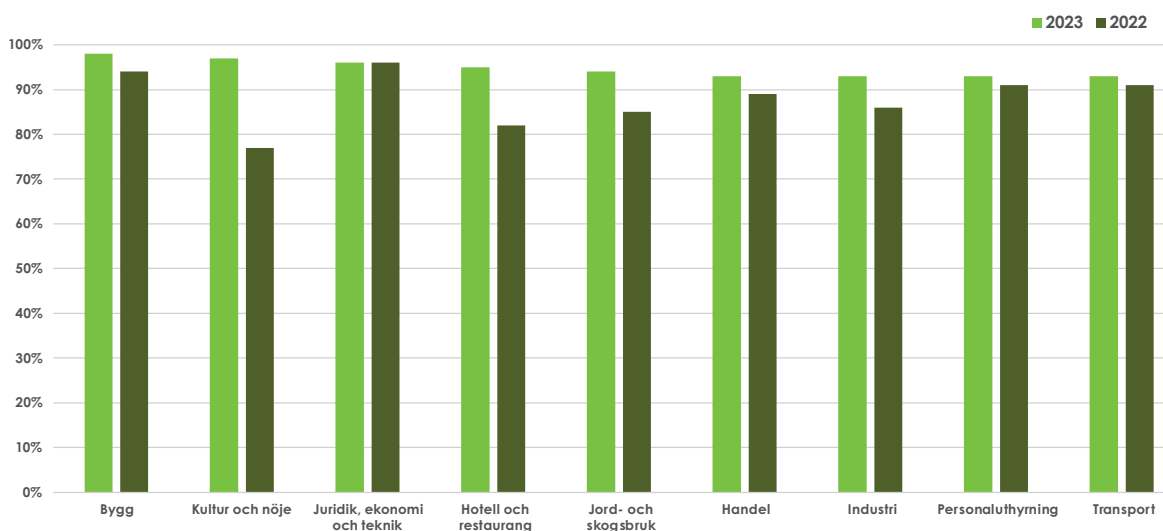
Det gick väldigt bra för de flesta av TSL:s deltagare under 2023. Andelen personer som hittat ny lösning efter avslutat stöd var stabilt högt på en historiskt hög nivå under hela året. Under fjärde kvartalet låg andelen i jobb på 94 procent, vilket endast är marginellt lägre än den nivå som andelen låg på under de två föregående kvartalen. Siffran betydde en uppgång med 2 procentenheter i jämförelse med motsvarande kvartal 2022.

Figur 8. Andel i jobb eller annan lösning inom 12 månader efter sista anställningsdag, per kvartal, åren 2023 och 2022.

Uppsagda personer har i mycket hög utsträckning fått ett nytt jobb eller annan lösning efter avslutat omställningsstöd. Under 2023 har andelen personer som fått en ny lösning inom ett år efter uppsägning varit över 90 procent inom samtliga branscher. Det enda undantaget var branschen Fastighetsverksamhet där andelen låg på 78 procent. Lösningsgraden bland de stora branscherna var högst inom bygg (98 procent).

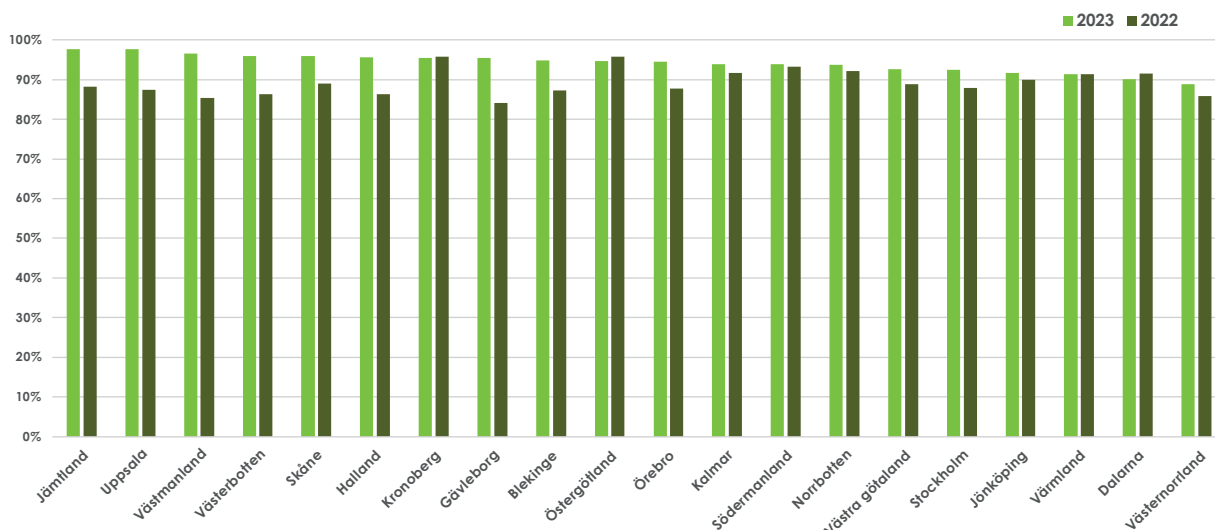
Figur 9. Andel i jobb eller annan lösning inom 12 månader efter sista anställningsdag, per bransch⁵, 2023 och 2022.

⁵ SNI 2007. Branschen personaluthyrning innehåller även arbetsgivare verksamma inom säkerhetstjänster, fastighetsskötsel och resetjänster.

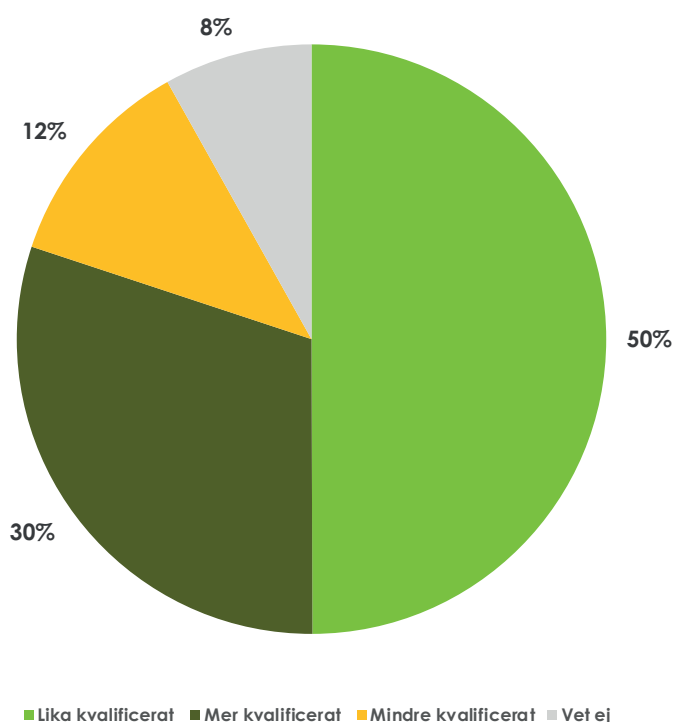
Andelen som har fått en ny lösning efter avslutat omställningsstöd under 2023 var högst i Jämtland, Uppsala och Västmanland. I samtliga län där fler än 40 personer har avslutat stöd har andelen som fått en ny lösning överstigit 80 procent. Av dessa ligger andelen på 90 procent eller mer i samtliga län förutom i Västernorrland (89 procent).

Figur 10. Andel i jobb eller annan lösning inom 12 månader efter sista anställningsdag, per län med fler än 40 som avslutat omställningsstöd, 2023 och 2022.

Under det senaste året uppger fyra av fem (80 procent) att det nya arbetet är lika eller mer kvalificerat än den tidigare anställningen. Uppgifterna baseras på den avslutsenkät som skickas ut efter avslutat omställningsstöd. Alla personer som fått ny anställning genom omställningsstödet får frågan om det nya arbetet är mer, lika eller mindre kvalificerat än det tidigare arbetet.

Figur 11. Kvalifikationsgrad på det nya jobbet, andel procent, 2023.

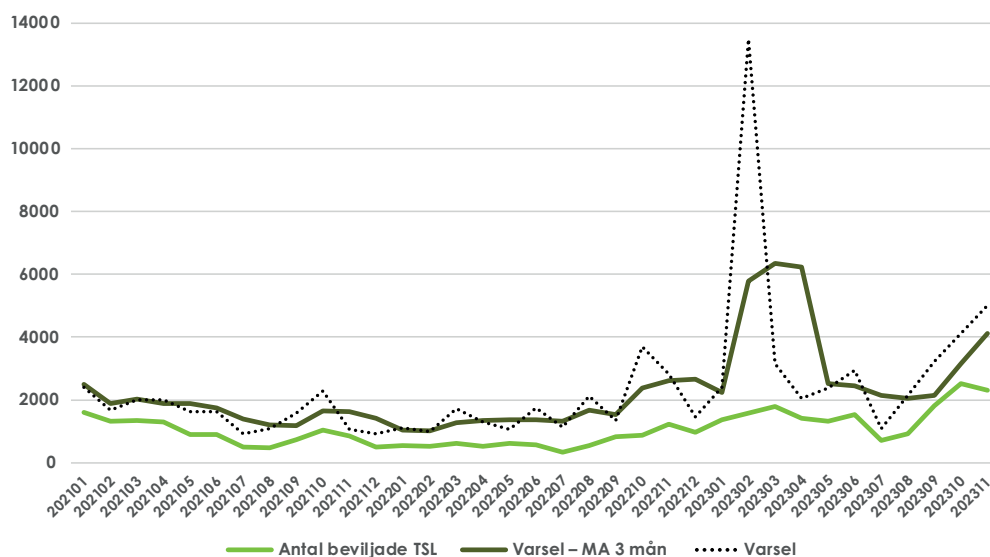
FOKUS: ARBETSMARKNADSLÄGET

Efter en längre tid med skiftande signaler och en pessimistisk framtidstro i omvärlden befinner vi oss slutligen i lågkonjunktur. Den svenska ekonomin är i recession efter två kvartal i rad med minskad BNP. Hög inflation, höga räntor och en deprecierande krona har grävt hål i många svenskers plånböcker. Sysselsättningen är förvisso fortsatt hög, men både antalet sysselsatta och arbetslösheten har utvecklats i en mer negativ riktning de senaste månaderna. Vi ser emellertid ut att ha passerat inflationstoppen och allt fler bedömare tror därför på en första räntesänkning från de tyngre centralbankerna inom en relativt snar framtid. I Konjunkturinstitutets decemberprognos förväntar de sig att Riksbanken börjar sänka under sommaren 2024. De förväntar sig även att arbetslösheten stiger under 2024, men att nedgången på arbetsmarknaden inte blir lika stor som vid tidigare lågkonjunkturer då företagen till viss del "övervintrar" personal för att kunna möta efterfrågan då konjunkturen vänder.

Ur ett omställningsperspektiv vände antalet uppsagda som beviljats omställningsstöd upp hösten 2022 och därefter har trenden under året som har passerat varit stigande i jämförelse med motsvarande period året innan. Trendbrottet kom efter de historiskt låga nivåer som vi såg under inledningen på 2022 och innebar, under hösten 2022, en normalisering till de nivåer som var under början av 2021. Under 2023 var antalet som beviljades omställningsstöd mellan omkring 70 och 200 procent fler per månad än under motsvarande månader 2022. Ökningstalen var som högst i början på året för att sedan minska, men närmade sig det högre spannet igen i juni efter ett högre inflöde under veckan efter midsommar. I augusti sjönk sedan ökningstakten och låg för första gången under året på mindre än en dubbling av antalet beviljanden. I september växlade dock inflödet upp igen och under hösten har inflödet i absoluta tal legat något högre än inflödet under coronahösten 2020.

Antalet uppsagda som beviljas omställningsstöd har över tid en korrelation med varsel för kollektivanställda med någon månads fördröjning. I diagrammet nedan är sambandet tydligt mellan antalet som beviljats omställningsstöd hos TSL och ett glidande medelvärde (MA-3 mån) för varsel. Uppgången för antalet varslade under de senaste månaderna kan därför tyda på att antalet som beviljas omställningsstöd också kommer öka de närmaste månaderna.

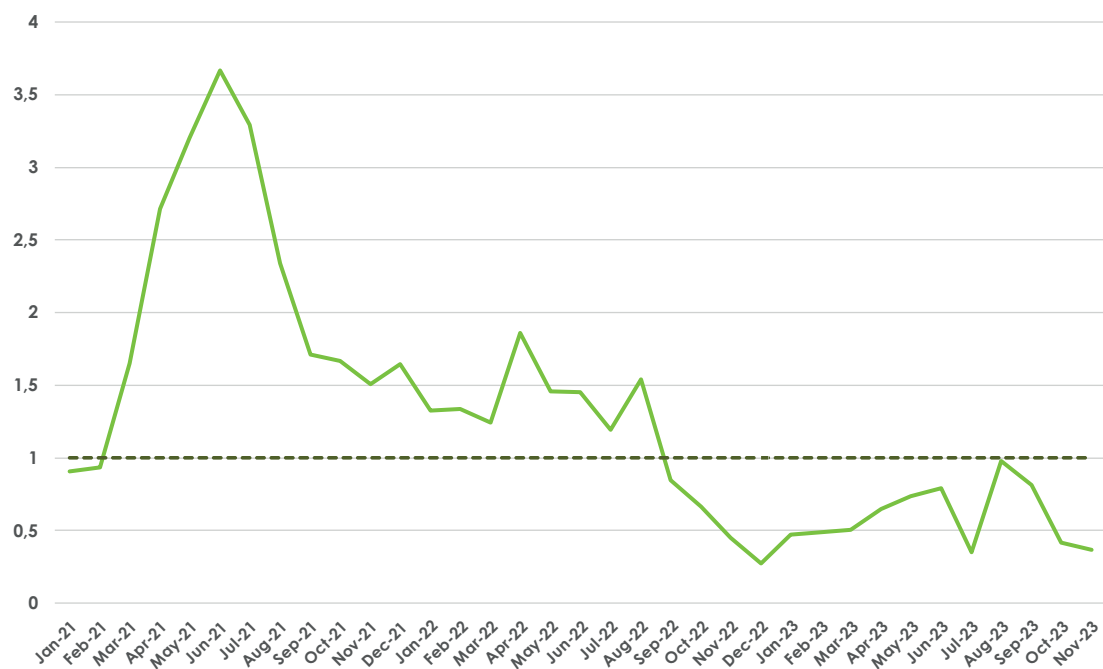
Figur 12. Antal uppsagda som beviljats stöd från Trygghetsfonden TSL, antal varsel för kollektivanställda Arbetsförmedlingen, per månad, januari 2021– november 2023.

* Humana varslade mer än 11 000 personer i februari 2023 eftersom de var involverade i rättsliga processer som gällde tillståndet för deras bolag för personlig assistans. 21 juni föll Förvaltningsrättens dom i Humanas favör, vilket sannolikt innebär att varslet inte kommer att effektueras.

Ett tydligt trendskitte inom TSL:s verksamhetsområde sågs i september 2022 då fler gick in i omställningsstöd än antalet deltagare som gick tillbaka till arbetsmarknaden. Detta återspeglas i att TSL:s omställningskvot sedan dess har legat under 1, vilket nu innebär 15 månader i följd. Under 2023 började kvoten sakta att återigen närma sig 1 och balans och i augusti låg kvoten på 0,98. Därefter tilltog emellertid inflödet och kvoten har under hösten än en gång gått ner till låga nivåer som innebär att det i genomsnitt var drygt två personer som påbörjade omställningsstöd för varje person som hittade ny lösning på arbetsmarknaden efter avslutat stöd.

Figur 13. Kvot⁶ mellan avslutade i jobb relativt påbörjat omställningsstöd, per månad 2021–2023.

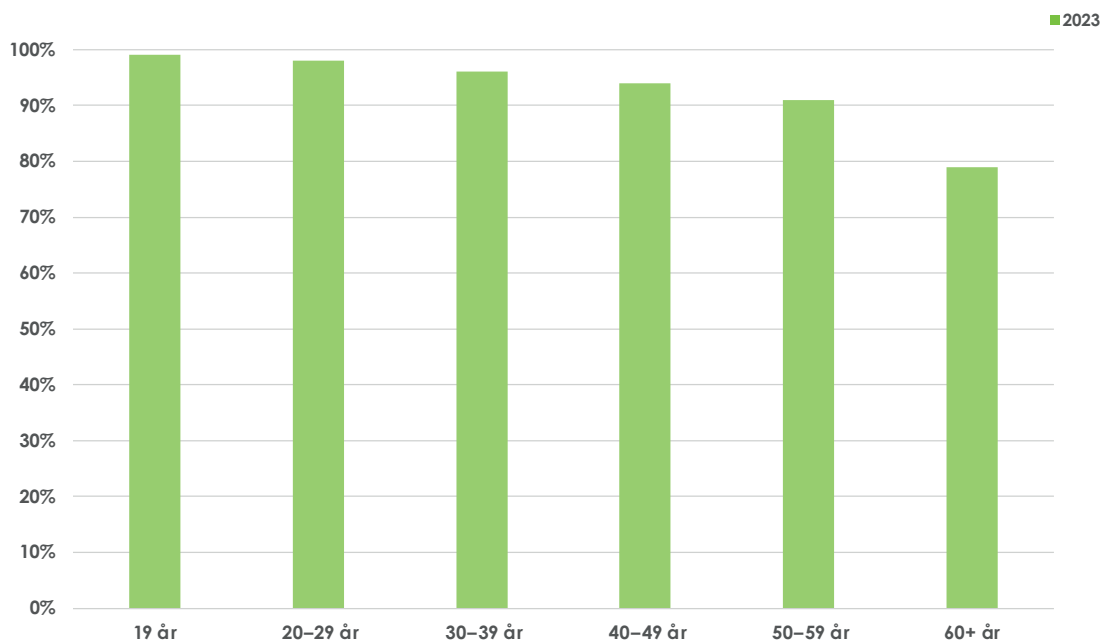
⁶ En kvot över 1 visar att det var fler som fick en jobblösning än påbörjade omställningsstöd. En kvot under 1 visar att det var fler som påbörjade omställningsstöd än fick en jobblösning under perioden.

FOKUS: RESULTAT INOM OLIKA ÅLDERSGRUPPER

Parallellt med att omställningskvoten under en längre period har legat under 1 har andelen deltagare som hittar en ny lösning stabiliserat sig på en historiskt hög nivå om drygt 90 procent. Möjligheten att finna ett nytt jobb är hög oavsett ålder på deltagaren, vilket åskådliggörs i figur 14. Allra lättast att hitta en ny lösning har de yngsta, men även i åldersgruppen 60 år eller äldre får 79 procent en ny lösning inom 12 månader.

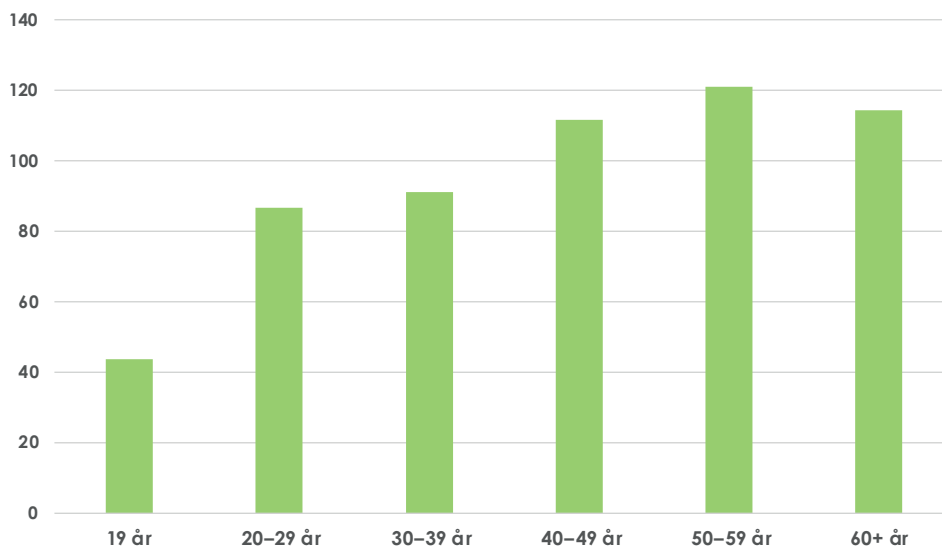
Vi har även analyserat på branschnivå och andelen är genomgående hög över olika åldersgrupper om vi jämför mellan olika branscher. Tittar vi specifikt på den allra äldsta åldersgruppen ser vi att över 90 procent hittar en lösning inom bland annat bygg respektive hotell- och restaurang. Även inom handeln ser vi en andel som ligger över genomsnittet för åldersgruppen när vi tittar på deltagare som är 60 år eller äldre.

Figur 14. Andel i jobb eller annan lösning inom 12 månader efter sista anställningsdag, per åldersgrupp, 2023.

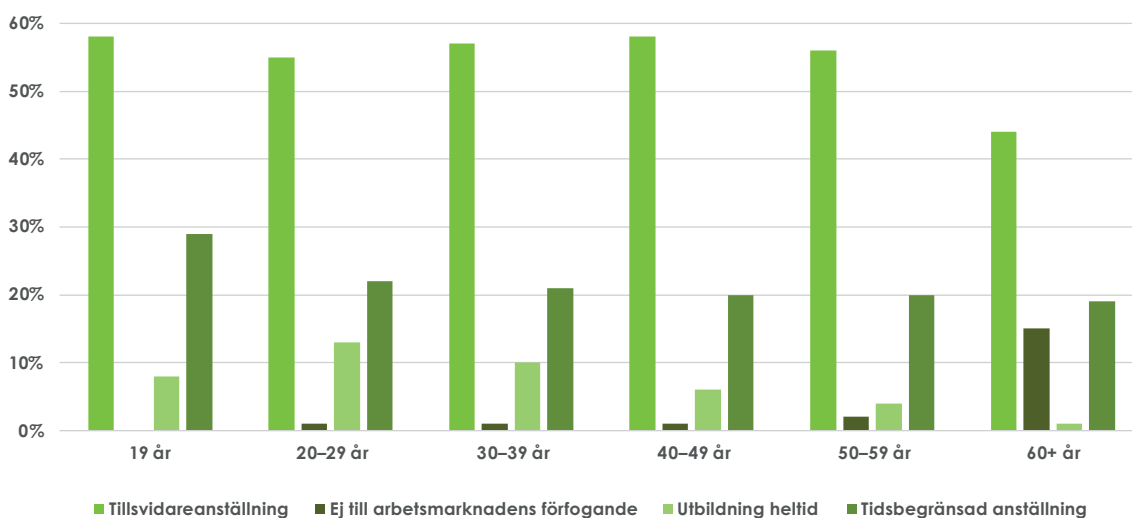
Även när vi tittar på antalet dagar det tar för deltagarna att hitta jobb eller annan lösning kan vi se ett relativt tydligt mönster. I genomsnitt går det fortast för de allra yngsta, medan det tar något längre tid för äldre. Deltagare under 40 år behöver i genomsnitt kortare tid än 100 dagar, medan äldre hittar en ny lösning efter i genomsnitt 110-120 dagar. Överlag är dock skillnaderna små mellan olika åldersgrupper och vi ser att många deltagare kommer ut i jobb eller ny lösning väldigt fort, oavsett ålder.

Figur 15. Genomsnittligt antal dagar till jobb eller annan lösning efter sista anställningsdag, per åldersgrupp, påbörjade omställningar under 2022.

Tittar vi på vilken typ av lösning deltagare i olika åldrar har fått kan vi urskilja lite olika mönster. Andelen som fick en tillsvidareanställning ligger inom alla åldersgrupper, förutom den äldsta, på omkring 55–60 procent. För deltagare som är 60 år eller äldre är andelen något lägre. Andelen som fick en tidsbegränsad anställning var högst inom den yngsta åldersgruppen med knappt 30 procent och ligger för övriga åldersgrupper på omkring 20 procent. Bortsett från den yngsta åldersgruppen (som är liten i absoluta tal) finns det ett samband mellan utbildning och ålder, där yngre får en lösning i form av utbildning i större utsträckning än äldre deltagare. Allra tydligast syns detta i åldersgruppen 60 år eller äldre där endast 1 procent avslutade omställningsstödet genom en utbildning på heltid. Samtidigt avslutade 15 procent av samma åldersgrupp stödet genom att klassificeras som "ej till arbetsmarknadens förfogande", vari bland annat ålderspension ingår.

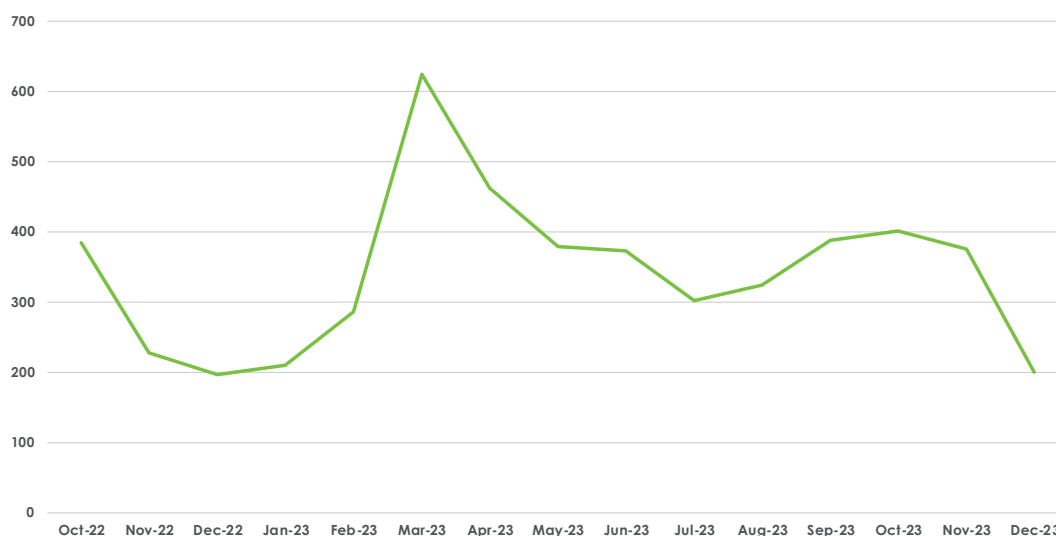
Figur 16. Andel deltagare som avslutat per utvalda lösningar, per åldersgrupp, 2023.

FOKUS: KOMPETENSSTÖD

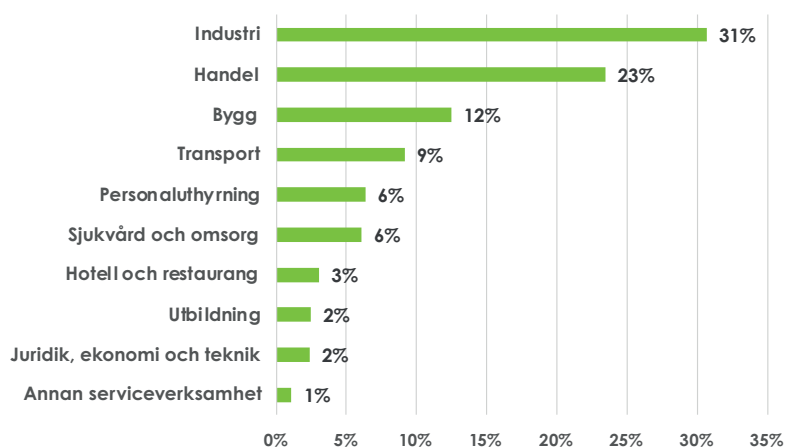
Sedan över ett år tillbaka har Trygghetsfonden TSL ett utökat uppdrag där vi bland annat kan erbjuda vägledning och ekonomiskt stöd under utbildning med möjlighet till lärande under arbetslivet. Genom detta ges möjligheten att stärka sin ställning på arbetsmarknaden. Det är därför mycket glädjande att intresset har visat sig vara stort med en omfattande räckvidd över olika branscher och spridning regionalt. Sedan möjligheten att söka inrättades har drygt 5 000 personer ansökt om utbildning direkt till Trygghetsfonden TSL. En stor del av ansökningarna kom in i samband med vårens ansökansomgång hos CSN till stödet. Stödet har blivit populärare sedan första höstens ansökansomgång och vi har förhoppningar om att det kommer att fortsätta så. Utöver detta har CSN fått in omkring 70 000 ansökningar, varav omkring 10 000 har angett TSL som omställningsorganisation.

Figur 17. Antal ansökningar av kompetensstöd per månad, oktober 2022–december 2023.

Sedan starten i oktober 2022 har drygt varannan ansökan kommit från personer som jobbar inom industrin och handeln med 31 respektive 23 procent av alla som ansökt direkt till Trygghetsfonden TSL. Därefter följer bygg- respektive transportbranschen med 12 och 9 procent.

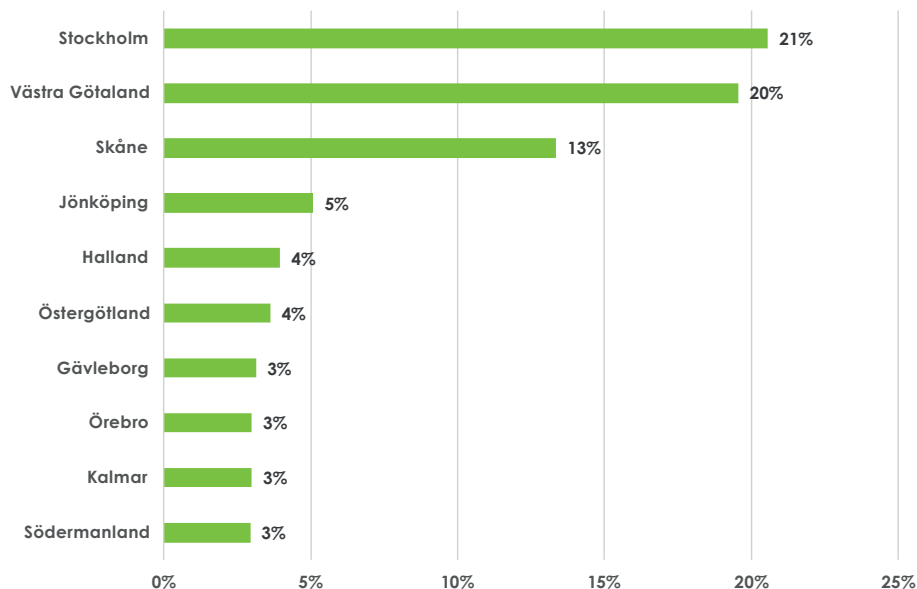
Figur 18. Andel personer som ansökt om kompetensstöd hos Trygghetsfonden TSL, per bransch⁷ (SNI), oktober 2022–december 2023.

⁷ SNI 2007. Branschen personaluthyrning innehåller även arbetsgivare verksamma inom säkerhetstjänster, fastighetsskötsel och resetjänster.

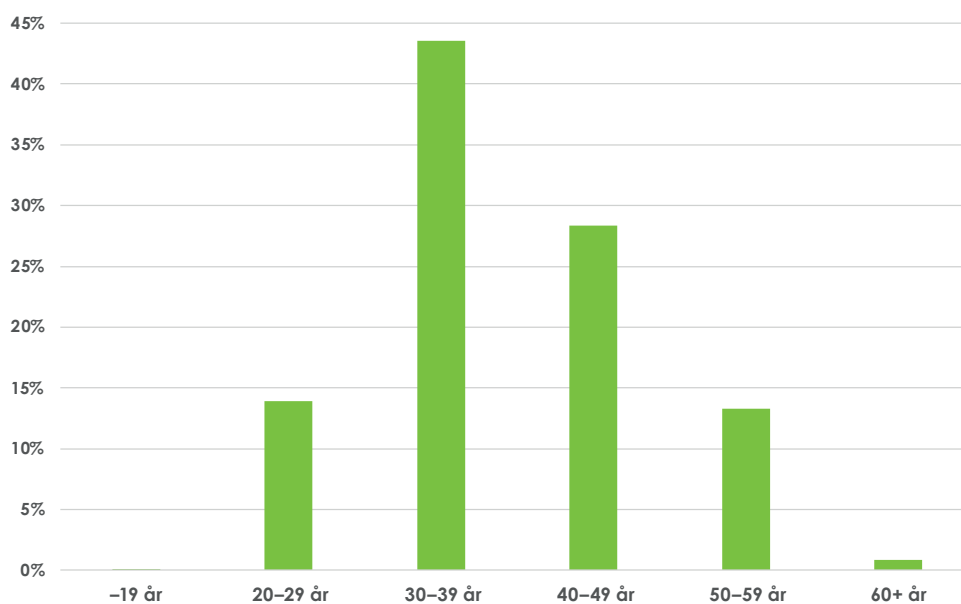
Kompetensstödet har liksom omställningsstödet en bred geografisk spridning. Av de som ansökt om kompetensstöd sedan oktober 2022 tillhör drygt hälften storstadslänen. Bland de övriga ansökningarna är samtliga län representerade.

Figur 19. Andel personer som ansökt om kompetensstöd hos Trygghetsfonden TSL, per län som andel av riket (topp 10), oktober 2022–december 2023.

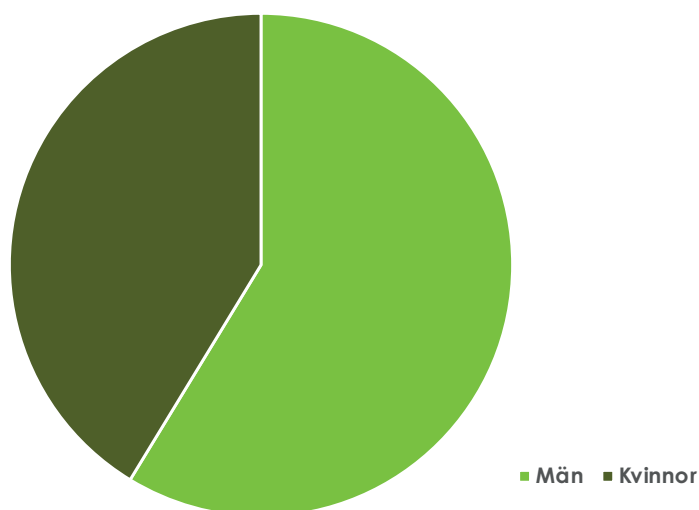
Av de som ansökt om kompetensstöd sedan oktober 2022 tillhör majoriteten personer under 40 år. Nästan hälften av ansökningarna kommer av personer i åldersgruppen 30–39 år. Adderas åldersgruppen 40–49 år till det inkluderas drygt sju av tio ansökningar. Tittar vi på personer som är 40 år och äldre fångar vi drygt 4 av 10 ansökningar. Personer som är 60 år eller äldre står för enbart ungefär 1 procent av ansökningarna.

Figur 20. Andel personer som ansökt om kompetensstöd hos Trygghetsfonden TSL, per åldersgrupp, oktober 2022–december 2023.

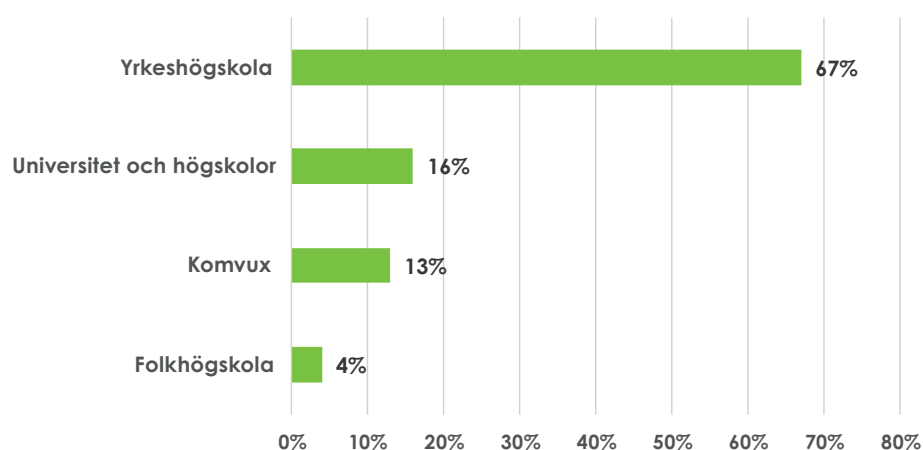
Av de som ansökt om kompetensstöd direkt till TSL hittills är 59 procent män och 41 procent kvinnor. Detta skiljer sig mot mönstret över vilka som får bifall på ansökningar hos CSN i helhet där majoriteten är kvinnor. Tittar vi på ansökningarna som kommer från män via TSL ser vi att en större andel kommer från industrin och byggbranschen, än ansökningar från kvinnor via TSL, vilket medför ett omvänt mönster i jämförelse med statistiken hos CSN i helhet.

Figur 21. Andel personer som ansökt om kompetensstöd hos Trygghetsfonden TSL, per kön, oktober 2022–december 2023.

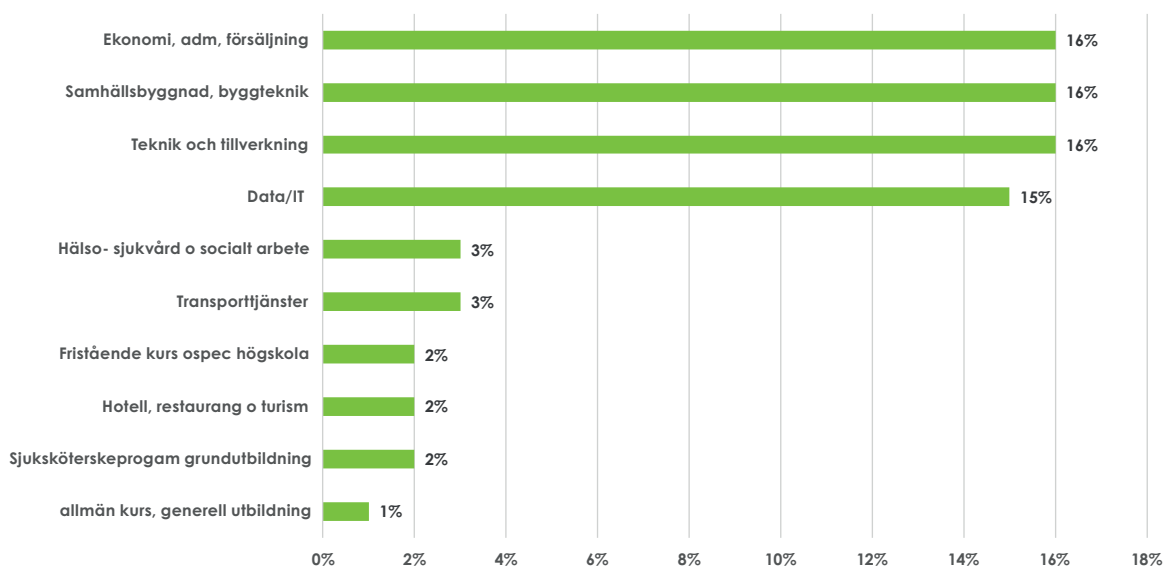
Ungefär två tredjedelar av de ansökningar som har skickats in sedan starten avser utbildningar inom yrkeshögskolan, medan ungefär 3 av 10 har sökt utbildningar på universitet och högskola eller Komvux.

Figur 22. Andel personer som ansökt om kompetensstöd hos Trygghetsfonden TSL, per skolform, oktober 2022–december 2023.

Bland utbildningsinriktningarna med flest deltagare finns utbildningar inom många olika inriktningar. Mest frekvent sökta utbildningar återfinns inom ekonomi, administration och försäljning (vanliga inriktningar är olika typer av redovisningsekonom eller medicinsk sekreterare), samhällsbyggnad och byggteknik (många söker utbildningar med inriktning mot bygglovshandläggare/byggnadsinspektör, VVS-ingenjör eller byggnadsingenjör) samt teknik och tillverkning (inriktningarna på utbildningen är flera, men elkraftsingenjör är fortsatt vanligt förekommande). Dessa utbildningsinriktningar har dessutom varit populärast över tid.

Figur 23. Andel personer som ansökt om kompetensstöd hos Trygghetsfonden TSL, per de 10 mest frekventa CSN utbildningsgrupp (exkl. gymnasieprogram/Komvux), oktober 2022–december 2023.

Trygghetsfonden *tsl*
hjälp till jobb

Trygghetsfonden TSL hjälper uppsagda personer till nytt jobb och underlättar för arbetsmarknadens parter att hantera strukturomvandlingen. www.tsl.se